

בית כנסת "אדרת אליהו"
ע"ש הח' אליהו בן הח' ראובן משה קליין ז"ל

עלי אדרת אליהו

בס"ד, שבת פרשת ויקרא - גיליון 238

בגיליון זה:

אביב הגיע פסח בא

רב הקהילה, הרב אסף הרנוי

הכנת המטבח וכליו לפסח

רב הקהילה, הרב אסף הרנוי

השכונה שלנו {חלק א}

יעקב שניידר

חייב לראות את עצמו כאילו הוא

יצא מצרים...

סמי ויינדלינג

בין חג הפסח לחג המצות

יהודה ליבוביץ

ברכות הודאות והודעות

הוועד

אביב הגיע פסח בא

הגענו של חודש ניסן לפתחנו מביאה עמה

תחושה של פריחה, צמיחה והתחדשות.

לאחר תקופה ארוכה של חורף קר וסגרירי,

בו הטבע כולו נסגר והצטמצם, מגיע חודש

ניסן ומבשר על בואו של האביב ועל

תחילתה של הפריחה והצמיחה.

אך לא רק עולם הטבע והבוטניקה מתעורר

ומתחדש. חודש ניסן הוא גם העת של

פריחת עם ישראל שנולד ביציאת מצרים,

ועל כן הדגישה התורה שחג הפסח חייב

לצאת בתקופת האביב- "שמור את חודש האביב".

נברך את כל חברי קהילתנו, בתוך שאר עם ישראל, בברכת חודש טוב, חודש

של פריחה, צמיחה, שגשוג וברכה- בגשם וברוח. יהי רצון שנזכה כולנו יחד

לאכול מן הפסחים ומן הזבחים, עוד השנה, בבניין בית מקדשנו.

באהבה רבה,

אסף הרנוי

הכנת המטבח וכליו לפסח:

הרב אסף הרנוי - רב הקהילה

לקראת חג הפסח הקרב ובא, אנו מביאים כאן מספר הנחיות בעניין נקיון והכשרת המטבח לפסח.

מדובר בהנחיות כלליות ובשיטות המרכזיות ביחס לכל דבר. כמו בהרבה דברים בפסח- ישנן שיטות שמקילות יותר וישנן שיותר מחמירות. הדברים הובאו כאן כפסיקה המשתדלת ללכת בדרך האמצע. בכל הסתפקות או בירור- יש לפנות למורה הוראה באופן פרטני.

כסאות אוכל- לנקות היטב במטלית רטובה, להסיר כל לכלוך הנראה בעין.

שולחן האוכל- הסרה וניקוי של כל הכלכלים הנראים לעין, ואז 2 אפשרויות: 1. כיסוי השולחן עם מפה(או שעוונית וכד') עבה ונקייה. **או** 2. שפיכת מים רותחים מקומקום(לא צריך שיהיה מחובר לחשמל תוך כדי העירוי- כי על פי רוב לא מניחים ישירות על שולחן האוכל מאכלים רותחים).

ארונות מטבח- לנקות עם מטלית רטובה.

מקרר- לנקות היטב עם מטלית רטובה. לנקות את הגומי של הדלת והידיות(הרבה לכלוך נתקע שם). אין צורך לפרק חלקים פנימיים מהמקרר/מקפיא שנפלו לשם פירורים של לחם וכד'- בלא הכי אי אפשר להגיע לשם בפסח והרי מבטלים את החמץ הזה.

כיריים(גז)- ניקוי עם מטלית וחומר ניקוי של בסיס הכיריים והכפתורים- שלא יישאר לכלוך הנראה לעין. הדלקת הכיריים על אש גבוהה לכעשרים דק' כשהחצובות עליהם, ועטיפת החצובות(בחלק שעליהם יושב הסיר) בנייר כסף.

מיקרוגל- ניקוי מבפנים(כל הדפנות והדלת) עם מטלית וחומר ניקוי- שלא יישאר לכלוך או שומן הנראה לעין. הכנסת כוס עם סבון והרתחתה למשך כ-2 דק' עד שהמים מבעבעים(להיזהר- לא יותר מדי זמן כי זה עלול לגרום לפיצוץ!!). יש שמקפידים גם אחרי ניקיון זה לכסות כל מאכל שמחממים.

תנור- אם מדובר בתנור "פירולטי" שיש לו מערכת ניקוי עצמית- מפעילים את התוכנית הזאת ומספיק בכך. **תנורי מטבח רגילים**- יותר קשה לנקות: צריך להסיר כל לכלוך או שומן שנראה לעין שנמצא על דפנות/ תחתית/ דלתות התנור. לאחר שעברו 24 שעות מהשימוש האחרון יש להפעיל את התנור למשך כ- שעה על החום הגבוה ביותר. את התבניות של התנור(ממתכת) לא ניתן להכשיר. את הרשת של התנור ניתן לנקות היטב ולהניח אותה בתוך התנור בזמן חימומו ולאחר מכן לעטוף אותה בנייר כסף ולהניח מאכלים רק על תבנית נוספת שמונחת על הרשת(ולא ישירות על הרשת עצמה).

קומקום- אם השתמשו בו רק לחימום מים- מספיק לנקות מבחוץ עם מטלית לחה.

מיחם- כמו קומקום. אם חימומו על המכסה שלו מאכלי חמץ- יש לנקות את המכסה היטב ולהגעילו בכלי ראשון.

פלטה- יש לנקות היטב מכל לכלוך ולכסותה טוב עם 2 שכבות של נייר כסף. יש שמוסיפים ומערים עליה מים רותחים מתוך קומקום.

שיש- לנקות היטב היטב, גם בחורים ובסדקים. לאחר מכן לערות עליו מים רותחים מכלי ראשון רותח(קומקום וכד')- יש לשים לב שמערים על כולו וכן שמנגבים אחרי כל עירוי את המים שנשפכו- כדי שהמים הרותחים יפלו ישירות על השיש ולא יצטננו מהמים שנפלו לפני כן. יש המקפידים בנוסף על כך לכסותו בנייר כסף וכד'. לאלו שלא מכסים- נכון שלא להניח עליו ישירות בפסח מאכלים רותחים אלא בתוך כלי פסח שמונח עליו.

כירי- לנקות היטב ולהכשיר כמו שיש. במהלך הפסח- לשטוף הכלים במים פושרים או להניח בתוכו רשת מוגבהת שעליה יונחו הכלים כדי שהם לא ייגעו בתחתית הכיור ויבלעו ממנה ע"י המים החמים.

חג כשר ושמח!

השכונה שלנו {חלק א}

יעקב שניידר

שכונת גילה היא הגבוהה בשכונות העיר, יש בה אזור הרים צלול כיון, ונשקף ממנה נוף נפלא. מבחינה אורבאנית, היא עוברת תהליכי התחדשות עירונית. לצערנו הרב, 45 שנים לאחר היווסדה, יש בה בניינים שלא נראים במיטבם. שלא תהיה טעות, אני מדגיש: הבניינים הללו הם חזקים, מעוצבים, ותוכננו על ידי מיטב האדריכלים בשנות השבעים והשמונים. חלק מהם אפילו קיבלו פרסי אדריכלות.

מה שקרה הוא, שמצבם התחזקתי הלך והידרדר במשך השנים. אנסה לתאר כאן את התהליך. יש להדגיש, שהדברים שונים ומשתנים בתוך הרחוב, ואפילו באותו בניין מכניסה לכניסה. לפעמים, אתה עומד ומשתאה לנוכח כניסות, גינות ושטחים משותפים: הגינה מטופחת, הקירות מסויידים, הכל נעים, נקי ומסודר. אין ספק, כאן גרים אנשים שאיכפת להם.

אך למרבה הצער ועוגמת הנפש, לעיתים אתה עומד נדהם מול כניסה לבניין: המרצפות שבורות, במקום תיבות דואר יש חור בקיר, אין תאורה בחדר המדרגות, דלת הכניסה שנשברה הושלכה למה שהייתה פעם גינה, הכל מתקלף...

גם כאן גרים אנשים. איך הגענו למצב הנורא הזה? הדברים אינם פשוטים, וכנראה, יש יותר מתשובה אחת. אולי יש אנשים שפחות איכפת להם. אבל חברים, כל זה לא קרה ביום אחד. מדובר בתהליך של עשרות שנים. אני רוצה להציע אפשרות.

לשכונה שלנו הגיעו במשך השנים סוגים רבים של אוכלוסיות, מכל גווני הקשת של החברה הישראלית. רובם הכמעט מוחלט של האנשים בגילה, גרים בבית משותף. בדרך כלל מדובר בבניין בעל 4 קומות מגורים. לעיתים הקומה הראשונה יושבת על עמודים שבהם חנויות ובתי מסחר, או מחסנים, מקלטים וחדרי הסקה.

כשאתה גר בבית משותף, אתה לומד איך לחיות עם השכנים. הדרך נכונה היא כשמקימים וועד בית, גובים כספים ומתחזקים את הרכוש המשותף. זה לא קל, ואין הרבה אנשים שמוכנים להתנדב לניהול וועד הבית, תפקיד קשה וכפוי טובה. אבל, אם מצליחים לשמר את הפונקציה החשובה של וועד הבית, מקבלים בניין שמתוחזק לאורך השנים באופן משיביע רצון. המשך יבוא.

"חייב לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים..."

סמי וינדלינג

ברח דודי. לקורא בשנת תשפ"ג - אולי אוסיף לצערי - הביטוי הזה מוכר כפסוק האחרון של מגילת שיר השירים, שבני אשכנז נוהגים לקרוא בשבת חול המועד פסח. לצערי, כי לפני כמה דורות, השם ברח דודי, בנוסף, היה גם ידוע כאוסף של פיוטים שאותם בני אשכנז היו קוראים במשך חג הפסח. אכן, פיוט אחד בחג הראשון, פיוט אחר ביום טוב שני של גלויות, והאחרון בשבת חול המועד, לפני ברכת "גאל ישראל" של תפילת שחרית.

אותו פיוט האחרון, שמעניין אותנו כאן, נכתב על ידי רבי שמעון בן יצחק בן אבון, יותר מפורסם תחת השם "רבי שמעון הגדול", שהיה חי במיינץ - מגנצה - שבגרמניה, בין המאה העשירית למאה האחד עשרה, בזמן רבנו גרשום מאור הגולה. הפיוט הזה הינו הבסיס של יצירה של אחד מגדולי החזנים של תחילת המאה העשרים, החזן ומלחין זאוויל (זבולון) קווארטין. יליד אוקראינה, ולאחר תפקידים בווינה ובבית כנסת דוהני בבודפשט, קווארטין היגר לארצות הברית, שם התפרסם כאחד מגדולי החזנים. כהרגלו בקודש, התמקד ביצירה שלו על חלק, בית אחד של הפיוט, כפי שמופיע למטה.

"ברח דודי אל מקום מקדשנו. ואם עונות עברו ראשנו. הנה באה בברזל נפשנו. ואתה ה' גאלנו קדושנו. עליך נשפוך שיח רחשנו. לגאלנו ממעון קדשך להחפישנו."

אם הקשר בין ברח דודי של הפיוט לברח דודי של שיר השירים מצדיק אולי את הופעת הפיוט בנוסח התפילה של שבת חול המועד, מעבר לזה מתקשים קצת למצוא מה המכנה המשותף בין שיר השירים לקטע זה. אכן, כפי שאומר הרב פרופסור אנדרה נהר בפירושו על קהלת, מגילת שיר השירים נכתבה על ידי שלמה המלך בצעירותו, שבו מודגשת אהבה רומנטית ועוצמתית במיוחד. לעומת זאת, הקטע המצוטט פה דווקא מראה על געגועים, מלנכוליה מסויימת של איש זקן בסוף חייו. חוץ מזה שקצת מאתגר להבין את הטון שמשמש בו רבי שמעון הגדול, שנשמע יותר כמו קינה לתשעה באב משיר לחג. איך להבין את השאלה הזו?

"בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים". מילים אלו, הנלקחים מההגדה של פסח, אולי יכולים לעזור לנו לענות. מחבר הפיוט, רבי שמעון הגדול, היה חי בתקופה פורה ויחסית טובה. אכן, בארצות אשכנז, סביב הריין, חיו אז היהודים במצב טוב. אנחנו מדברים על תקופה של כמה דורות לפני מסעי הצלב הראשונים, כאשר הלימוד תורה הפך לאט לאט את קהילות שו"ם - שפייער, וורמס ומיינץ - למרכז היהדות העולמית, תחילת התפתחות הפריחה של יהדות אשכנז. עוד לא נהרסו את קהילות של עמק הריין על ידי הצלבנים. ובכל זאת, אותו רבי שמעון הגדול מרגיש את הקושי, את העצב של הגלות. אכן, כשהוא רומז על "הנה באה הברזל נפשנו", האם אפשר להבין שהברזל הוא אותו ברזל של החלום בספר דניאל, המסמל את גלות אדום, הרביעית והארוכה ביותר מתוך הגלויות? אכן, בספר דניאל, החלום של נבוכדנצר מתייחס לפסל בנוי מארבעה חומרים שונים, כאשר כל חומר מסמל את אחת מגלויות שעם ישראל יחווה במשך ההיסטוריה. בפיוטנו, רבי שמעון הגדול חש היטב את הגלות אדום, המסומלת על ידי

הברזל, בעקבות העוונות שעברו ראשנו. קריאתו לברוח לדודי, הכוונה באהבה בין כנסת ישראל לבורא עולם, משמעותה לחזור לברית ראשונים, בארץ ישראל, ושגלות אדום כבר תפוג. הוא מזדהה עם הסבל של עם ישראל תחת עול מלכויות זרות. הזדהות זו מזכירה את העבודות פרך במצרים, בדיוק בכור הברזל הראשון בהיסטורית ישראל, מגלות מצרים עד גלות אדום.

אולי נשמע כמו אנקדוטה, אבל תשע מאות שנה מאוחר יותר, ברגע שהישועה מגלות אדום מתקרבת, המלחין קווארטין מחדש את פיוטנו. קווארטין, שהיה מוכר כאחד מהחזנים העשירים ביותר בארצות הברית בתחילת המאה העשרים, התחיל לרכוש קרקעות בפלשתינה המנדטורית, כדי שהחלום הציוני יתגשם מהר עד כמה שאפשר. במובן מסוים, הוא חי בגלות מזהב, מלווה בפרנסה טובה ובכבוד מפי המדינה שבו הוא חי, באופן דומה לרבי יצחק הגדול בזמנו. ובכל זאת, גם הוא אולי הרגיש את סבל הגלות, עם ההזדהות למיליוני היהודים שסבלו במשך הגלויות שונות ומשונות, ההרחקה מארץ ישראל, שתחילתה במצרים.

לסיכום, לפני אלף שנה כמו רבי יצחק הגדול, או לפני מאה שנה כמו זאוול קווארטין, פיוט ברח דודי הנקרא בשבת חול המועד פסח מראה שבכל דור דור, חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים. אולי גם היום, במדינתנו הקדושה, הגיע זמן להחזיר עטרה ליושנה, ולא לשכוח מפיוטי הגלות, שמהווים, כמו שכתב החוקר הגרמני של המאה התשע עשרה ליאופולד צונץ, "השותף של העם היהודי לאורך תולדותיו"?

בין חג הפסח לחג המצות (מבוסס על מאמר של הרב מדן)

יהודה ליבוביץ

פתיחה: החמץ והמצה

בפרשת החודש שקראנו בשבוע שעבר, מתוארים איסור חמץ והמצווה לאכול מצות:

"והיה היום הזה לכם לזכרון וּחֲגַתְּם אֹתוֹ חֵג לַה' לְדֹרֹתֵיכֶם חֻקַּת עוֹלָם תִּחְגְּלוּ. שִׁבְעַת יָמִים מִצּוֹת תֹּאכְלוּ. אַךְ בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן תִּשְׁבִּיתוּ שָׂאֵר מִבְּתֵיכֶם כִּי כֹל אֵכֹל חֻמֵץ וּנְקֵרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מִיִּשְׂרָאֵל מִיּוֹם הָרִאשׁוֹן עַד יוֹם הַשְּׁבִיעִי... וְשִׁמְרְתֶם אֶת הַמִּצּוֹת כִּי בְעֵצָם הַיּוֹם הַזֶּה הוֹצֵאתִי אֶת צְבָאוֹתֵיכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם וְשִׁמְרְתֶם אֶת הַיּוֹם הַזֶּה לְדֹרֹתֵיכֶם חֻקַּת עוֹלָם. בְּרִאשׁוֹן בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ בְּעָרֵב תֹּאכְלוּ מִצֵּת עַד יוֹם הָאֶחָד וְעֵשְׂרִים לַחֹדֶשׁ בְּעָרֵב. שִׁבְעַת יָמִים שָׂאֵר לֹא יִמָּצֵא בְּבֵתֵיכֶם כִּי כֹל אֵכֹל מִחֻמֵץ וּנְקֵרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מֵעַדְתּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּגֵר וּבְאֶזְרַח הָאָרֶץ".

(שמות י"ב, יד-טו, יז-יט)

לכאורה מדובר בשני צדדים של אותו המטבע, במסגרת חג המצות. אלא שעיון נוסף בפסוקים בהקשרם המקורי, מעלה שמתוארים כאן שני חגים שונים, גם אם כמעט חופפים – חג הפסח, וחג המצות. בחג המצות אוכלים מצות, אך איסור חמץ קשור בעיקרו דווקא לחג הפסח.

הבחנה זו עולה בצורה מפורשת יותר בפרשת המועדות שבספר ויקרא (פרשת אמור): "בַּחֲדָשׁ הָרִאשׁוֹן בְּאַרְבַּעָה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ בֵּין הָעַרְבִים פֶּסַח לֵה'. וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַזֶּה חַג הַמַּצוֹת לֵה' שִׁבְעַת יָמִים מַצוֹת תֹּאכְלוּ". (ויקרא כ"ג, ה'–ז) זמן הפסח הוא י"ד בניסן, ואילו חג המצות מתחיל בט"ו בניסן. איסור אכילת חמץ, שמתחיל מחצות של יום הארבעה עשר, איננו מגיע בתור הכנה לחג המצות שמתחיל באותו הערב, אלא משום חג הפסח שכבר החל בחצות היום של י"ד בניסן.

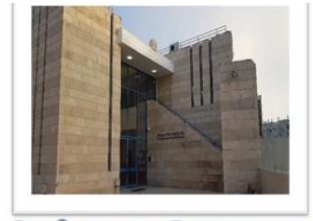
שני הטעמים לאכילת מצה

אם כן, המצות של הפסח והמצות של חג המצות נובעות משני ציוויים שונים. המצות של חג הפסח כרוכות באכילת הקורבן – "וְאָכְלוּ אֶת הַבֶּשֶׂר בְּלִילָה הַזֶּה צֹלֵי אֵשׁ וּמַצוֹת עַל מְרִירִים יֹאכְלֻהוּ, (שמות י"ב, ח). ואילו המצות של חג המצות קשורות בזיכרון יציאת מצרים – "וַיֹּאפֹּה אֶת הַבֶּצֶק אֲשֶׁר הוֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם עִגְתַּי מַצוֹת כִּי לֹא חֲמֵץ כִּי גָרְשׁוּ מִמִּצְרַיִם וְלֹא יִכְלוּ לְהִתְמַהֵמֵה וְגַם צֹדָה לֹא עָשׂוּ לָהֶם" (שמות י"ב, לט).

חג הפסח מתחיל ביום י"ד בניסן בין הערביים ונמשך עד חצות הלילה של ט"ו בניסן, בחג זה מקריבים את קרבן הפסח וחוגגים את הצלת בני ישראל בליל מכת בכורות. הדגש על ההצלה מתבטא גם בחילוצו של לוט העיר סדום, שמכר שכיבד את המלאכים במצות, הסיקו במדרש שגם הצלתו התרחשה בפסח (ראו רש"י בראשית י"ט, ג ד"ה ומצות אפה). מכיוון שקרבן הפסח כרוך בהצלה, הרי שהפסח מהווה את זכות הקיום שלנו, והוא מבטא את הברית הכרותה בין עם ישראל ובין הקב"ה שהצילו במצרים.

לעומתו, חג המצות נמשך שבעה ימים. הוא מתחיל ביום ט"ו בניסן וממשיך עד כ"א בחודש. מוקדו של חג זה, ביציאתם של בני ישראל ממצרים. כאשר העם ברח ממצרים בחיפזון הם אפו מצות, ולכן המצות מזוהות עם היציאה ממצרים. מאחר שביציאת מצרים פסקן בני ישראל מלהיות עבדי מצרים והפכו לעבדי ה', חג המצות מבטא את המחויבות של בני ישראל לעבוד את הקב"ה.

שבת הגדול תשפ"ג

בית כנסת "אדרת אליהו"
ע"ש הח' אליהו בן הח' ראובן משה קליין ז"ל

בשבת פרשת "צו" י' בניסן תשפ"ג (1/4/2023) תתקיים "שבת קהילתית" במשכן אריאל עם סעודות שבת משותפות בהשתתפות משפחת רב הקהילה הרב אסף הר-נוי

בתוכנית:

- לאחר תפילת ערבית: סעודת ליל שבת, דברי תורה מפי חברים ורב הקהילה.
- לאחר תפילת שחרית (מניין שני):
- קידוש ופעילות קהילתית.
- בשעה 11:45 (משוער): סעודת שבת, דברי תורה.
- תפילת מנחה לאחר סעודת השבת.

דמי השתתפות:

לחברי הקהילה:

- 40 ₪ למבוגר/ת לארוחה. 20 ₪ לילדים בין 12-3, לארוחה.
- ילדים מתחת לגיל 3: חינם.
- למשפחות ברוכות ילדים, הסדר תשלום מיוחד: נא לפנות למארגנים.
- אורחים (לא חברי הקהילה): תוספת של 10 ₪ לארוחה.
- רישום עד יום שני ה' בניסן בערב (27/3/2023) אצל חברי הועד

דרשה "שבת הגדול"

בשבת פרשת "צו",
י' בניסן תשפ"ג (1/4)
תתקיים דרשה,
לאחר תפילת מנחה קטנה,
מפי רב הקהילה,
הרב אסף הר-נוי,
בנושא:

"כולם מסביב לשולחן"

מנחה קטנה בשעה: 18:20

- מזל טוב למשפחת כהאן להולדת הנכדה אילה אורה, בת לאלי ואלישבע.
- מזל טוב למשפחת יופה להולדת הנכדה, בת ליצחק ולילך.
- ברכת יישוב טוב למשפחת עוזיאל לרגל מעבר הדירה.
- מזל טוב למשפחת קליין לרגל נישואי רננה עם נדב קופרמן.

בית כנסת "אדרת אליהו"
ישיבת אליהו בן הר ראובן משה קליין דל

מכירת חמוץ

רב הקהילה יעמוד לרשות הציבור

להסדרת מכירת החמוץ במועדים הבאים:

בימי ראשון-שלישי י"א, י"ב, י"ג בניסן (2-4/4)
- אחרי המניין הראשון של שחרית.
- בין מנחה לערבית.

כמו-כן:

ניתן למכור את החמוץ דרך האינטרנט
באתר של הרבנות הראשית עד יום
שלישי י"ג בניסן (4/4).

במעמד מכירת החמוץ ניתן יהיה להעביר לרב "קמחא דפסחא"
עבור נזקקים מחשכונא.

בברכת חג פסח כשר ושמח!
הרב אסף הר-נוי   ועד בית הכנסת

law.golan@gmail.com

yehuda.lebovich@gmail.com

eliahouk@gmail.com

nirekal@walla.com

yoavshap89@gmail.com

0546691911

0526448094

0545723801

0502017023

0508854785

אריאל גולן

יהודה ליבוביץ'

אליהו משה קליין

ניר קלמנוביץ

יואב שפירא